

Joaquim Boixés, un ripollès

crònica

La desaparició de Joaquim Boixés i Sabatés ens deixa més orfes. Si amb l'absència d'Eudald Graells, Josep Maria Anglada, Daniel Maideu i Gonçal Cutrina ja s'havien anat perdent personalitats que marcaren una etapa, la mort de Joaquim Boixés, recentment nomenat fill il·lustre de Ripoll —el passat mes de juliol de 1996—, representa una nova pèrdua.

Joaquim Boixés no era, paradoxalment, ripollès. Havia nascut a Manlleu l'any 1926. Però era un ripollès de soca-rel, d'adopció, no tant pel fet que l'any 1927 la seva família es traslladés a Ripoll, sinó perquè, com ja s'ha dit, «la comtal vila i el seu monestir, la seva història i les seves tradicions i costums han estat l'eix central de quasi totes les seves obres»(1). No cal més que repassar els títols per adonar-se'n: el llibre *El petit país del Ripollès* (1964), les obres teatrals *Poema de Ripoll* (1954), *Els àngels del mestre Eudald* (1958), *L'àliga entre dos rius* (1959), *Sant Eudald i el clavetaire* (1960) i *La clau i la daga* (1960), la investigació històrica *La destrucció de Ripoll al 1839. El Ripollès en la primera guerra carlina* (1995) o el recull de poemes *Del meu Ripoll* (1996), per esmentar sols una part del seu treball.

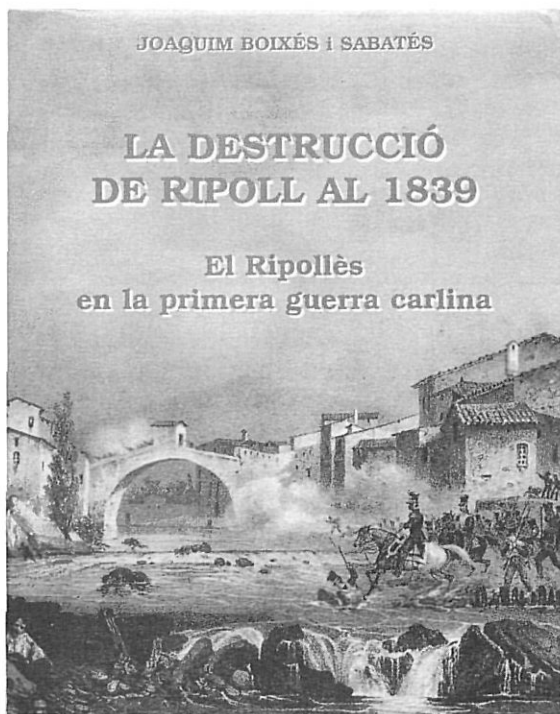
Boixés, sense cap dubte, emplena un important capítol de

l'activitat intel·lectual ripollesa entre els anys 40 i 90. Va ser una figura emblemàtica de la vida cultural de Ripoll durant l'etapa del franquisme, amb una presa de posició paradigmàtica. Joaquim Boixés era Mestre en Gai Saber des de l'any 1958, en haver obtingut quatre Violes d'Or en els Jocs Florals de la Llengua Catalana als certàmens, a l'exili, de Caracas, Sao Paulo, Mendoza i París. Però alhora mantenia una activitat pública de divulgació de la història i el folklore nostrats a Ràdio Ripoll, una emissora lligada als sindicats verticals i a la revista *El Ripollès* (1954-1967), que estava vinculada a la sessió literària «Mossèn Cinto» de l'Acadèmia Catòlica de Ripoll, d'on va sortir el nucli dirigent municipal ripollès dels franquistes anys 60, amb l'alcalde Miquel Nardi al capdavant. Joaquim Boixés és, doncs, una figura paradigmàtica

Joaquim Boixés i Sabatés (1926-1997) el dia en què fou nomenat fill il·lustre de Ripoll (28-7-96).

d'una època, d'una mentalitat, d'una manera de fer, d'una presència pública i d'una manera de fer poesia, divulgació o estudi de la història.

Boixés és una figura a qui la comarca deu una obra emblemàtica, *El petit país del Ripollès* (1964). Sempre he reconegut l'important deute que hi té el meu llibre *El Ripollès* (1993), i recordo haver-ho mencionat explícitament a la presentació del volum. En aquell treball de divulgació molts vàrem començar a conèixer una comarca que no s'acabava en els seus monestirs, que tenia uns trets més rics. Però, a més, Boixés ens ha deixat una obra que serà de consulta imprescindible a l'hora de tractar de la història ripollesa més propera. El seu estudi *La destrucció de Ripoll al 1839. El Ripollès en la primera guerra carlina* (1995) és una aportació fonamental, i dol que no hagi estat possible que fes realitat un dels seus projectes: «Una història de Ripoll nova. Quan es va produir la destrucció de Ripoll l'any 1839 es va produir un tall històric. La memòria històrica que hi havia es va suprimir. La vida de Ripoll abans de 1839 no té res a veure amb la posterior»(2).

Seria important que l'obra encara inèdita de Joaquim Boixés fos totalment publicada. No sols la poesia, principalment

les seves quatre Violes d'Or, sinó també la peça teatral *Va passar el 27 de maig* o els articles publicats a *El Ripollès*. Seria el millor homenatge a una persona que deia d'ella mateixa: «No sóc un excursionista ni un historiador; però sento a dintre de l'ànima l'esperit d'aquestes contrades que ressegueixo, amb el delit de creure-les meves, perquè les porto a dintre»(3).

ANTONI LLAGOSTERA

- 1.- Com diu la contracoberta del llibre de Joaquim Boixés *La destrucció de Ripoll al 1839. El Ripollès en la primera guerra carlina*. Edicions Maideu. Ripoll, 1995.
- 2.- Entrevista a Joaquim Boixés a *El 9 Nou. Especial Ripollès*. Divendres, 6 de setembre de 1996. Pàg. 5.
- 3.- BOIXÉS, Joaquim. *El petit país del Ripollès*. Edicions Maideu. Ripoll, 1964. Pàg. 9.

